

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť

Trenčiansky samosprávny kraj bol zriadený v zmysle zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov ako právnická osoba, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami, zabezpečuje a chráni práva a záujmy svojich obyvateľov. Po skončení rozpočtového roka je TSK povinný súhrne spracovať údaje o rozpočtovom hospodárení do záverečného účtu a v nadväznosti na ustanovenie § 11 ods. 2 písm. d) zákona o samosprávnych krajoch tento predložiť na schválenie v Zastupiteľstve Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Návrh Záverečného účtu TSK vychádza z účtovnej závierky Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2018 overenej audítorom a je spracovaný v súlade s ustanovením § 16 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Obsahuje najmä komplexný prehľad o hospodárení kraja za rok 2018 v členení na rozpočet a jeho zmeny, plnenie resp. čerpanie rozpočtovaných príjmov, výdavkov a finančných operácií, bilanciu aktív a pasív, zúčtovanie finančných vzťahov so štátnym rozpočtom a prehľad o stave a vývoji dlhu TSK. Ďalej obsahuje údaje o hospodárení príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK a prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 ods. 4 a podľa § 8 ods. 5 zákona č. 583/2004 Z. z. v členení podľa jednotlivých príjemcov. Súčasťou záverečného účtu je aj hodnotenie rozpočtu v jeho programovej štruktúre.

Záverečný účet Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2018 je zavŕšením rozpočtového procesu a vyjadruje výsledky hospodárenia za sledované obdobie na úseku Dopravy, Zdravotníctva, Kultúrnych služieb, Vzdelávania, Sociálneho zabezpečenia a na Úrade TSK. Hodnotenie plnenia príjmov a čerpania výdavkov je uvádzané v eurách.

II. Osobitná časť

Trenčiansky samosprávny kraj ako súčasť verejnej správy Slovenskej republiky bol aj v rozpočtovom roku 2018 pozitívne ovplyvňovaný priaznivým rastom ekonomiky a reálnych miezd, ako aj poklesom nezamestnanosti. Na základe dnešného vnímania sa odhaduje, že práve v roku 2018 dosiahlo Slovensko vrchol ekonomického cyklu. Vďaka týmto skutočnostiam sa Trenčianskemu samosprávnemu kraju podarilo udržať stabilnú finančnú situáciu v rozpočtovej oblasti a v oblasti riadenia dlhu. Výška dlhu TSK k termínu 31.12.2018 dosiahla úroveň 44 148 916,26 eur, čo predstavuje 32,12 % zo skutočne dosiahnutých bežných príjmov predchádzajúceho roka.

Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov Trenčianskeho samosprávneho kraja k 31.12.2018 možno v skratke zhrnúť nasledovne:

Bežné príjmy boli k 31.12.2018 plnené vo výške 147 060 118,04 eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 103,06 % z rozpočtovanej sumy 142 692 986,00 eur a medziročný nárast takmer o 10 700 tis. eur. Hlavný podiel na tejto skutočnosti mala ekonomická kategória 100 - Daňové príjmy, kde zaznamenal Trenčiansky samosprávny kraj v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka zvýšenie takmer o 9 438 tis. eur. Za lepším plnením daní stojí pretrvávajúci pozitívny vývoj na trhu práce, ktorý priamo ovplyvňuje odvody a daň z príjmov fyzických osôb. Vo vývoji bežných nedaňových príjmov boli v porovnaní s predchádzajúcim obdobím zaznamenané výrazné zmeny, a to hlavne u rozpočtových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK. Dôvodom bola rozsiahla novela zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene

a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, účinná od 1.1.2018, ktorá zaviedla rozpočtovanie príjmov a výdavkov rozpočtovej organizácie na všetkých jej účtoch. Rozpočtovaním všetkých prostriedkov, s ktorými rozpočtová organizácia hospodári, sa tieto prostriedky stali nielen súčasťou jej rozpočtu, ale samozrejme aj súčasťou rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja. Hlavne v dôsledku zapojenia v minulosti klasifikovaných tzv. mimorozpočtových prostriedkov do rozpočtového procesu, dosiahli celkové bežné nedaňové príjmy v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka nárast o takmer 834 tis. eur, t.j. z objemu 8 520 813,72 eur na objem 9 354 697,08 eur. Priaznivý vývoj v rámci hodnoteného obdobia možno konštatovať aj v hlavnej kategórii 300 - Granty a transfery, kde bol zaznamenaný tiež medziročný nárast, a to o takmer 428 tis. eur. Zásľuhu na tejto skutočnosti mal vyšší objem prijatých transferov v rámci verejnej správy na Úrade TSK, ako aj rozpočtovými organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK.

Bežné výdavky boli k 31.12.2018 čerpané vo výške 122 579 073,11 eur, čo predstavuje v percentuálnom vyjadrení 97,17 % z rozpočtovaného objemu 126 144 384,00 eur a nárast oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka takmer o 9 909 tis. eur. Išlo o plánovaný medziročný nárast bežných výdavkov, ktorý bol zároveň predmetom schvaľovacieho procesu v rámci predkladania Návrhu Rozpočtu TSK na roky 2018-2020, a v priebehu roka 2018 bol ovplyvnený:

- *valorizáciou platových taríf zamestnancov verejnej správy od 1.1.2018 vo výške 4,8 %, a to v súlade s Kolektívnou zmluvou vyššieho stupňa na rok 2018, a na to nadväzujúcou valorizáciou tarifných plátov pedagogických a odborných zamestnancov,*
- *zvýšením osobného príplatku o 50,00 eur pre nízkopríjmové skupiny zamestnancov v organizáciách v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK, ako motivácia na udržanie súčasných zamestnancov v potrebných pracovných pozíciách, resp. ako motivácia pre nových zamestnancov, konkrétne pre nepedagogických zamestnancov financovaných v rámci originálnych kompetencií na úseku Vzdelávania, pre zamestnancov zariadení na úseku Sociálneho zabezpečenia a pre zamestnancov príspevkovej organizácie na úseku Dopravy,*
- *d'alej zahájením prevádzky špecializovaného zariadenia CSS – DEMY dňom 1.3.2018, zameraného na poskytovanie služieb fyzickým osobám s diagnózou autizmus,*
- *nárastom výdavkov určených na financovanie súkromných základných umeleckých škôl a súkromných a cirkevných školských zariadení, a to z titulu spomínanej valorizácie platových taríf pedagogických a nepedagogických zamestnancov v regionálnom školstve, čo malo za následok zvýšenie normatífov na dieťa/žiaka cirkevného a súkromného školského zariadenia na území TSK, a zároveň z titulu zmeny v poskytovaní dotácie podľa preukázaného počtu žiakov nad 15 rokov veku k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka a podľa preukázaného počtu žiakov nad 15 rokov aktuálneho roka, v ktorom sa dotácia poskytuje,*
- *alokovaním väčšieho objemu prostriedkov pre príspevkovú organizáciu SC TSK na ekonomickej podpoložke 635 Rutinná a štandardná údržba, a to za účelom realizácie súvislých opráv ciest II. a III. triedy TSK dodávateľským spôsobom, ako aj za účelom polozenia mikrokobercov, realizácie veľkoplošných vysprávok a zabezpečenia kompletného vodorovného dopravného značenia ciest,*
- *napokon bol nárast čerpania bežných výdavkov v roku 2018 spôsobený zvýšením úhrady náhrady predpokladanej straty u zmluvných dopravcov, za ktorým bola vzájomná dohoda oboch strán z minulého roka pokračovať postupne v obnove vozidlového parku, ktorá mala za následok zvýšené náklady z titulu odpisov, ako aj dohoda o dodržiavaní nárastu miezd vodičov v zmysle Kolektívnej zmluvy.*

Kapitálové príjmy boli k 31.12.2018 plnené vo výške 6 717 118,04 eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 21,25 % z rozpočtovanej sumy 31 615 385,00 eur a nárast o takmer 5 403 tis. eur oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka. Súčasťou uvádzaného objemu prostriedkov je priaznivo hodnotený podiel hlavnej kategórie 200 – Nedaňové príjmy a v rámci nej príjem z predaja kapitálových aktív a príjem z predaja pozemkov. Trenčianskemu samosprávnemu kraju sa podarilo v priebehu roka 2018 odpredať prebytočný nehnuteľný majetok v celkovom objeme 1 223 460,33 eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 135,94 % z rozpočtovanej sumy 900 000,00 eur. Tento priaznivý vývoj však nestačil ovplyvniť celkové plnenie kapitálových príjmov, ktoré v dôsledku rozhodujúcej hlavnej kategórie 300 – Granty a transfery zaznamenalo podobne ako v minulom období veľmi nízke percento plnenia. Rozhodujúca hlavná kategória 300 - Granty a transfery zahŕňa totiž okrem iného aj rozpočtovaný objem 27 185 184,00 eur, v ktorom sú zahrnuté všetky plánované projektové aktivity Trenčianskeho samosprávneho kraja v rámci jednotlivých operačných programov Partnerskej dohody 2014 - 2020, a k termínu hodnoteného obdobia bola v tejto svojej časti plnená len v objeme celkom 2 013 350,16 eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 7,41 %. Aj v roku 2018 musíme konštatovať, že nenapĺňanie príjmovej, a tým aj výdavkovej časti rozpočtu, týkajúcej sa implementácie projektov financovaných zo zdrojov Európskych štrukturálnych investičných fondov a štátneho rozpočtu bolo spôsobené neprímerane dlhými lehotami administratívnych procesov uzatvárania zmlúv o nenávratných finančných príspevkoch.

Trenčiansky samosprávny kraj čerpal kapitálové výdavky k 31.12.2018 v objeme 20 171 234,64 eur, čo predstavuje 28,61 % z rozpočtovaného objemu 70 507 825,00 eur, z toho čerpanie výdavkov na realizáciu investičných projektov implementovaných v rámci európskych štrukturálnych fondov dosiahlo objem čerpania 8 849 405,46 eur, čo predstavuje 18,86 % z rozpočtovanej sumy 46 922 856,00 eur a čerpanie výdavkov na realizáciu investičných akcií Úradu TSK a OvZP dosiahlo objem 11 321 829,18 eur, čo predstavuje 48,00 % z rozpočtovanej sumy 23 584 969,00 eur. Pri realizovaní investičných akcií Úradu TSK a OvZP zostalo pritom úsilie Trenčianskeho samosprávneho kraja nasmerované nielen na dokončenie investičných akcií započatých na jednotlivých úsekoch ešte v rozpočtovom roku 2017, ale aj na realizáciu nových investičných zámerov.

Za prioritnú oblasť bola v roku 2018 stanovená oblasť Vzdelávania a Trenčiansky samosprávny kraj smeroval práve do tejto oblasti najvyšší objem finančných prostriedkov. Bezpochyby najväčšou investíciou na úseku Vzdelávania bolo dokončenie vybudovania telocvične pre Športové gymnázium Trenčín. Športové gymnázium Trenčín nemalo doposiaľ svoju vlastnú telocvičňu, preto pristúpil Trenčiansky samosprávny kraj ešte v predchádzajúcom roku k vybudovaniu novej telocvične s bežeckým tunelom a sociálno-prevádzkovou budovou. K objemu prostriedkov 1 418 730,78 eur preinvestovaných na tento účel v roku 2017, pribudol ďalší objem preinvestovaných prostriedkov v roku 2018, a to v celkovej výške 1 120 626,48 eur. Zrealizovaním tejto investičnej akcie sa výrazne prispelo k podpore telesnej výchovy a športu detí a mládeže v našom regióne. Na úseku Zdravotníctva ukončil Trenčiansky samosprávny kraj v priebehu hodnoteného obdobia financovanie stavebných prác najväčšej - približne 10 miliónovej investičnej akcie, ktorou bola rekonštrukcia monobloku a rozvodov inžinierskych sietí v NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach vrátane dostavby operačných sál. Po úspešnom ukončení stavebných prác najväčšej investičnej akcie pristúpil Trenčiansky samosprávny kraj v snahe postupne skvalitniť poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb pre pacientov i zamestnancov svojich nemocníc k ďalšiemu systémovému kroku, ktorým bolo zahájenie komplexnej rekonštrukcie a modernizácie kuchyne v NsP Považská Bystrica vrátane jej vybavenia gastrotechnologiou. Z celkového objemu prostriedkov rozpočtovaných v roku 2018 na tento účel, t.j. z objemu 1 660 973,00 eur bolo ku koncu rozpočtového obdobia preinvestovaných spolu 895 952,24 eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 54,94 %. Rozsiahla rekonštrukcia sa týkala stavebnej časti.

Po vylúčení finančných prostriedkov plnených resp. čerpaných na tzv. samostatných účtoch rozpočtových organizácií, ktoré nevstupujú do súhrnnej bilancie pre výpočet rozpočtového výsledku hospodárenia, predstavoval bežný rozpočet TSK k 31.12.2018 prebytok v čiastke 24 472 312,23 eur a kapitálový rozpočet schodok v čiastke 13 454 116,60 eur. Prebytok rozpočtového hospodárenia TSK v objeme 11 018 195,63 eur bol upravený o zostatok finančných operácií v celkovej výške 22 302 311,08 eur. Po usporiadaní zostatku finančných operácií a následne po vylúčení nevyčerpaných účelovo určených prostriedkov poskytnutých v predchádzajúcom rozpočtovom roku zo štátneho rozpočtu a z rozpočtu Európskej únie v zmysle § 16 ods. 6 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v celkovom objeme 3 707 399,72 eur, ako aj po vylúčení rozdielu prijatých a vrátených finančných zábezpek v celkovom objeme 172 887,66 eur a vylúčení nevyčerpaných návratných zdrojov financovania z Rozvojovej banky Rady Európy v objeme 3 722 175,76 eur bol zostatkom finančných prostriedkov Trenčianskeho samosprávneho kraja k 31.12.2018 prebytok v celkovom objeme 25 718 043,57 eur.

V súlade s ustanovením § 15 zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bude tento zostatok finančných prostriedkov za rok 2018 použitý na tvorbu rezervného a peňažného fondu.

Trenčiansky samosprávny kraj pokračoval aj v rozpočtovom roku 2018 v nastolenom trende šetrenia verejných prostriedkov. Pozitívny vplyv na udržiavaní tohto trendu má a bude mať elektronickou formou vykonávaný proces verejného obstarávania tovarov, prác a služieb. Zásluhou virtuálnej aukčnej siene PROebiz ušetril Trenčiansky samosprávny kraj a organizácie v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti za obdobie od 1.1.-31.12.2018 finančné prostriedky v objeme približne 665 tis. eur a zásluhou elektronického kontrakčného systému v objeme približne 1 606 tis. eur.

Trenčiansky samosprávny kraj usporiadal:

- svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným a založeným právnickým osobám, k fyzickým a právnickým osobám, ktorým poskytol prostriedky zo svojho rozpočtu,
- finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu a štátnym fondom.

Návrh Záverečného účtu Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2018 bol predložený hlavnému kontrolóvi za účelom vypracovania odborného stanoviska a v súlade s platnou legislatívou bol v lehote predložený na verejnú diskusiu pred jeho schválením v zastupiteľstve samosprávneho kraja.